Poštnina pavšalirana.

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:
Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10·— mesečno. četrtletno K 30·—.
Če pride naročnik sam v upravništvo po list: Mesečno K 9·50. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vin.

Uredništvo in uprava:
Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica št. 4.)
Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III. Maribor, četrtek 22. aprila 1920. Št. 91.

Italijani zasedejo naše železnice.

Železničarska stavka. — Položaj vlade. — Jadransko vprašanje. — Stavkujoči ne dobe živil.

Država in državljani.

Stavka, stavka . . To je danes vprašanje, okoli katerega se suče vse naše sedanje življenje. Dve sili sta si stopili nasproti: država in strokovna organizacija. O vzroku stavke nismo imeli takoj natančnih pojasnil, govorilo se je različne stvari — vlada je podala potem nekako pojasnilo, kjer je skušala opravičiti svoje stališče, zakaj da ni mogla delavcem takoj ustreči. Iz tistega pojasnila nismo mogli spoznati nič drugega, kakor da delavci pravzaprav po načrtu vlade ne bodo prikrajšani v plačah, nasprotno, da se jim plače po razmerah zvišajo. Koliko je na tem resnice, ne moremo presojati, ker nimamo načrta pred seboj. Najbrže to ne bo popolnoma tako, ker bi se sicer pogajanja s »Savezom« ne bila razbila. Vlada je bila neprevidna, ker je mogla vedeti, da je težko dandanes premagati tako organizacijo, kakor je železničarska.. Morala bi bila za vsako ceno preprečiti stavko s tem, da bi se bila pogodila.

Toda vlada ima dolžnost skrbeti za vse stanove, zato ni takoj ugodila železničarskim zahtevam, ker se je bala, da s tem nastane cela vrsta stavk. Smatrala je celo v interesu države, da se posluži skrajnih sredstev in je vpoklicala železničarje k — orožnim vajam. Zdaj pa se je zgodilo nekaj, kar se je dalo pričakovati: železničarji se odredbi vlade niso odzvali. Kaj pa sedaj? Na nekaterih krajih so se dogodili že slučaji sabotaže; zgodilo se je celo par nesreč. Državljani uničujejo imetje države, ker država ne ugodi njih zahtevam. Zakon in organizacija sta si prišla navskriž. Zakon varuje državo — organizacija delavstvo. Organizacija ne prizna zakona in smatra odredbo za nasilje. Nasilje rodi odpor in vse kaže, da bode morala vlada kapitulirati. Za vlado nam ni nič — povedali smo že, da ne more izpolniti svoje dolžnosti. Toda vlada še ni država — in gibanje med delavstvom se obrača proti državi. To je žalostno.

Država je v kritičnem trenutku. Kako upliva vse to na naš kredit in na ugled zunaj države, si lahko mislimo. Da stoje Nemci že v Špilju, ne verujemo, dasi je čudno, da v nemški Avstriji ni več stavke. Italijani so gotovo zadovoljni in drugod čakajo: ali bo zmagala državna avtoriteta — ali organizacija. Ako propade avtoriteta, škoda za državo, a tudi državljani ne bodo imeli od tega dobička, kajti uničevanje škoduje vsem. Zgodilo pa se je tudi to, da je neka organizacija sklenila iti na delo — organizirani pa — niso šli. To je nova polomija. Še večja polomija pa bi bila, če bi bili šli, ker bi bili drugi uničevali državno imetje. Kdo bi se vozil po železnicah, če ni varnosti. Varnost more dajati le organizacija — zato se zdi, da bo morala vlada popustiti, ker smo sicer ali brez prometa ali pa brez varnosti — oboje stane milijarde. Vse to ni bilo težko videti. In če bo konečno morala vlada pasti ali popustiti — čemu strašna škoda in zguba na ugledu, ki smo jo doživeli te dni.

Pravijo, da se skrivajo za stavko še druge stvari: pripisuje se ji političen značaj. Mi vemo, da se je klicalo »živijo Ljenin« in »živela sovjetska republika«. Obžalujemo, ako se mezdno gibanje preobrača v protidržavno. Vlada je naredila napako, ako je skušala z izjemnimi odredbami onemogočiti mezdno gibanje in je omejila državljansko svobodo, državlian pa bi se zaradi vlade ne smel maščevati nad državo, ki bije težek boj za obstanek in bo le v urejenih razmerah mogla nuditi vsem državljanom boljše življenje.

Sliši se, da je vlada demisijonirala. S tem bi priznala svojo krivdo in bi odšla. To bi bila najkrajša pot.

Zanimivosti iz Edisonovega življenja in dela.

Thomas A. Edison je bil poslan v šolo, ko je bil star šest let. — Vedno je bil zadnji. Po preteku treh mesecev ga je učiteljica poslala domov, češ, da je preneumen za šolo. Vsa njegova šolska izobrazba je trajala tri mesece. K sreči je imel razumno mater, ki ga je sama naučila o najpotrebnejših stvareh. V svojem desetem letu je že začel s prvim eksperimentom. Prišlo mu je namreč na misel, da bi se človek lahko dvignil v zrak ako bi imel v sebi dovolj plina. Kupil je nekoliko Seidlitzovih praškov in jih dal svojemu prijatelju, da jih zavžije, slednji je ubogal, nakar sta čakala rezultata! V slednjemu so se res nabirali plini, da bi ga kmalu raznesli, toda v zrak ga ni dvignilo.

Ko je bil star enajst let si je z dovoljenjem matere napravil prvi kemični laboratorij. Zbral je kakih dvesto steklenic in napolnil vse police ž njimi. Kaj je bilo v njih se več ne spominja. Da bi nikdo ne brskal okoli steklenic je napisal na dvesto listkov „strup“ in jih prilepil na nje.

Ko je bil nekoliko starejši je kupil v neki tiskarni stare črke in mali tiskarski stroj in začel izdajati list The „Grand Trunk Herald“, katerega je tiskal na vlaku. Dasi je bilo otročje delo so ga ljudje jako radi kupovali in celo londonski „Times“ je pisal o njem kot o edinem listu, ki se tiska na vlaku. Prodajal ga je po tri cente iztis. „Tiskarna“ se je nahajala v vozu za prtljago. Na drugem koncu voza si je napravil mizo za eksperimentiranje. Nekega dne mu je padel iz rok kos fosforja in se vžgal. Voz je začel goreti. Na prihodnji postaji je razjarjen kondukter Edisona temeljito premikastil ter vrgel iz vlaka njega, „tiskarno“ in drugo. Tedaj ga je udaril krepko za uho in mu pokvaril sluh. Od onega dne ni Edison več dobro slišal.

S šestnajstim letom je postal telegrafični operator, ker se je vedno trudil, da bi aparat izboljšal ter radi tega zanemarjal svoje delo so ga spodili iz službe.

Potem je dobil delo v neki pisarni, v kateri je bilo vse polno podgan. Kmalu je napravil posebne pasti zvezane z elektriko in v kratkem času ni bilo o podganah več sledu. V dotični pisarni je bila tudi cela armada ščurkov. Z neko drugo iznajdbo jih je kmalu zatrl, toda kljub temu so ga odslovili.

Edisonovo mišljenje je bilo jako aktivno že v njegovih detinskih letih. Opazoval je kokljo, ki je sedela na jajcih in prepričan je bil, da tudi on lahko kaj podobnega stori. Napravil je gnezdo in nanosil notri gosjih jajec, poleg je prinesel še cel kup hrane za mlade goske, katere je nameraval izvaliti on. Nekega dne ga je dobila njegova mati, ko je potrpežljivo čepel na jajcih in naredila eksperimentu konec na njegovo veliko jezo.

Edison je napravil telegrafično zvezo s svojim prijateljem, ki je živel en blok oddaljen, kateremu je pošiljal brzojavke.

„Kaj je bilo vaše prvo važno delo“ je bil Edison nekoč vprašan.

„Rešil sem malemu dečku življenje.“

„Kako?“

Deček se je igral na tiru pred postajo in proti njemu je drvel vlak. V skrajnem trenutku sem ga rešil. Njegov oče je bil postajenačelnik in me je naučil telegrafiranja.

Edison je bil vedno zapravljivec. Toda on ni zapravljal svojega denarja za ničvredne stvari nego izključno za strokovne knjige in potrebščine za eksperimente.

(Konec prih.)

Javnost nestrpno čaka konec tega konflikta. Naj se konča tako ali tako, trpela bo država. In to je škoda vseh, ki v nji prebivamo; tako gre voz navzdol, ker se državniki in državljani ne najdejo v skupnem delu, ki bi ustvarilo trdna tla naši bodočnosti in pridobilo ugled državi in državljanom doma in v tujini.

Izjava dr. Brejca.

Deputacija žen stavkajočih železničarjev se je včeraj opoldne zglasila pri predsedniku deželne vlade, dr. Brejcu ter mu predložila resolucijo, s katero zahtevajo žene stavkajočih, naj se oprostijo na orožne vaje vpoklicani možje, protestirajo proti temu, da se z vojaško silo omejuje svoboda stavkajočih in zahtevajo, da vlada nemudoma ukrene vse potrebno, da se boj stavkajočih čimprej zaključi na način, ki bo odgovarjal zahtevam železničarjev. Slednjič poziva resolucija deželno vlado, naj posreduje v tem smislu pri osrednji vladi. Predsednik deželne vlade dr. Brejc je izjavil, da smatra z ozirom na odgovor, ki ga je dal minister za promet dr. Korošec glasom objavljenega komunikeja presbiroja z dne 17. t. m. odposlancem »Saveza saobračajnih i transportnih radnika« posredovanje pokrajinske vlade za Slovenijo za nadaljnja pogajanja med ministrstvom in »Savezom« za nepotrebna, ker so se taka pogajanja dejanski uvedla že v Beogradu, kakor je razvidno iz navedenega uradnega komunikeja. Odposlanstvo je zanikalo, da bi se bili vršili kaki razgovori med ministrstvom za promet in zastopniki stavkajočih.

Na zahtevo deputacije, naj se ukinejo vse vojaške odredbe proti stavkajočim železničarjem, je predsednik deželne vlade javil, da slonijo te odredbe na objavi ministrstva vojne in mornarice in da se tozadevni zahtevi stavkajočih ne bo ugodilo. Predsednik je nadalje pojasnil, da se deželna vlada trudi, po svojih najboljših močeh, da bi draginjo zavirala in pomagala prebivalstvu, vendar pa žal ne najde pri občinstvu samem zadostne podpore in sodelovanja. Brez tega pa mora vsaka tozadevna vladna akcija ostati pomanjkljiva. Predsednik je nadalje predočil deputaciji, da je vsled stavke železničarjev preprečen vsak dovoz živil za Slovenijo in da se bodo posledice tega v najkrajšem času pokazale ter da bodo pomanjkanje in lakoto občutili predvsem oni, ki ne marajo delati. Predsednik je poudarjal, da je množica stavkajočih enostransko informirana in da resnice noče spoznati. Za namen stavke vedo samo voditelji, ki nosijo zanjo vso odgovornost. Deželna vlada je bistvo predložene resolucije žen stavkajočih železničarjev sporočila osrednji vladi. LDU

Poziv narodnim železničarjem.

Sinoči je došla iz Beograda sledeča brzojavka:

Vsem podružnicam ZJŽ in postajam državnih in Južne železnice v Sloveniji:

Zahtevamo kategorično, da se vsi narodni železničarji takoj povrnejo na delo, ker to zahteva interes države. V Srbiji in v Bosni so se narodni železničarji že povrnili na delo ter vzdržujejo sami delen promet, pa tudi v Zagrebu so sklenili narodni železničarji, da se povrnejo na delo. Vprašanje pragmatike bo rešeno takoj, kakorhitro dobi železniško ministrstvo brzojavne financijelne podatke. Zahtevamo od vseh direkcij, da nam te podatke takoj dopošljejo. Naši delegati bodo takoj pozvani k definitivni korekturi pogodbe.

Predsednik: **Stojanović.**
Podpredsednik ZJŽ: **Korošec.**

Dnevne vesti.

Apel ameriške misije na stavkujoče železničarje. Polkovnik Causey, zastopnik ameriške misije na Dunaju je brzojavno naprosil obratno ravnateljstvo Južne železnice, da intervenira pri odboru stavkajočih, naj bi stavkajoči dopustili vsaj prevoz živilskih vlakov za Dunaj, ker preti Dunaju glad, dočim stoji cela vrsta živilskih vlakov v Logatcu. Polkovnik Causey apelira na stavkajoče, naj se usmilijo gladujočega prebivalstva na Dunaju, zlasti ženah in otrok. Odbor stavkajočih je o tem obveščen.

Prepoved shodov in zborovanj. Vlada je odredila prepoved shodov in zborovanj, kar se pa ne upošteva. Včeraj popoldan so zborovali stavkujoči v gozdu med Studenci in Limbušem. Zborovanja se je udeležilo nad 3000 oseb. Za danes pa je bil sklican shod nekam pod Pohorje. Kakor izgleda, bomo dobili kmalu spet — zelene kadre!

Protićevo poročilo o notranjem položaju. V pondeljek od 19. uri je ministrski predsednik Stojan Protić predložil regentu pismeno poročilo o političnem položaju.

Zakaj se izdajajo v naši državi odredbe in postave tega res več ne vemo, zdi pa se nam, da le zato, da se ž njimi pomaže papir. Med druge postave, ki se prav nič ne upoštevajo spada tudi odredba ministrstva za notranje stvari z dne 18. januarja t. l. (I. B. št. 7276). Po tej odredbi ne sme nihče v naši državi (razen privatnih korporacij) prirejati koncertne in orfejske večere brez tozadevnega dovoljenja »Udruženja SHS igralcev«. Nedavno pa sta priredila pod patronanco tukajšnjih nemških visokošolcev graški operni pevec Permann ter igralec Stadelmayer nekak »Bunter Abend«, brez da bi poprej zaprosila za dovoljenje »Udruženje«, kakor bi po postavi morala. »Udruženje« je prireditelje na to opozorilo ter zahtevalo, da mu izplačajo tozadevno odškodnino, do katere ima popolno pravico. Prireditelji pa so se temu posmehovali. »Udruženje« je na to zaprosilo za pomoč policijo, toda tudi ta ni nič ukrenila. To je samo en primer koliko veljajo naše postave in odredbe.

Potek železničarske stavke v Bosni. Iz Sarajeva poročajo: Vzpostavitev železniškega prometa se vedno bolj zboljšuje. Jutri se prične s transportom 4000 bivših ujetnikov, ki so se povrnili iz Italije in se nahajajo v Gružu.

Stavka mizarskih pomočnikov. Pred par dnevi so predložili mizarski pomočniki gospodarjem spomenico, v kateri so zahtevali petdesetodstotno povišanje dosedanjih mezd. Ker jim gospodarji niso takoj ugodili, so stopili v stavko. Končno pa so se vendarle sporazumeli. Gospodarji so njihovim zahtevam ugodili in pomočniki so se zopet povrnili na delo.

Stavka kovačev, kolarjev in lakirarjev. Včeraj so stopili v stavko vsi kovaški, kolarski in lakirarski pomočniki. Zahtevajo 50% povišanje dosedanje mezde.

Splošna stavka v Beogradu. Beogradsko delavstvo je proglasilo za včeraj in danes splošno stavko.

Stavka v Trbovljah, Zagorju in Hrastniku. V protest proti odredbi vlade proti stavkajočim železničarjem so proglasili rudarji trboveljskih, zagorskih in hrastniških premogovnikov dvodnevno protestno stavko, ki je pričela včeraj.

O kolektivni pogodbi „Zveze trgov. nastavljencev“ piše včerajšna „Nova Pravda“. Trgovec v Mariboru ve dobro, da je ta pogodba bila samo iz vzroka napravljena, da se trgovcem ne bi moglo predbacivati, češ, oni so **krivi**, če bi prišlo do splošnega štrajka in zato se je tem začasno ustreglo. Tudi to ve vsak trgovec dobro, da dotični, ki se s to pogodbo ne strinja in za to tudi ni glasoval, je ni obvezan izpolniti. Da so pa na vodilnih mestih te „Zveze“ naši narodni nasprotniki in ravno tako, da obstoji „Zveza“ razven iz nekaterih slov. omahljivcev večinoma tudi iz brezposelnih internacijonalcev, to je tudi vsem znano. Kolikor pa je meni kot staremu trgovcu znano, ta nastop „Zveze“ ravno slovenskim trgov. nastavljencem ni škodoval, ampak nasprotno, le koristil. Posledice se bodo kmalu pokazale, kajti marsikateri trgovec danes že pripravlja tla zmožnejšim narodnim nastavljencem, ki pa nikdar ne bodo člani take internacijonalne zveze. — Trgovec.

Mezdno gibanje odvetniških in notarskih uradnikov. Iz krogov društva odvetniških in notarskih uradnikov se nam poroča, da se je dosegel med gg. šefi in uradništvom vsled zboljšanja plač sporazum in se je celo gibanje določeno na 16. aprila odložilo do 1. junija. Do tedaj se pričakuje odobrenje odvetniškega tarifa in na to se pričnejo zopet pogajanja med šefi in uradništvom. Med tem časom se bode utrdila in razširila organizacija društva odvetniških in notarskih uradnikov v Mariboru in Celju. — Pripravlja se kongres vseh odvetniških in notarskih uradnikov iz cele Slovenije. To organizacijo bodemo skušali nato razširiti tudi na Hrvatsko in Srbijo.

Društvo finančne straže na Slovenskem ima svoj občni zbor dne 13. maja 1920 v dvorani Mestnega doma v Ljubljani. Začetek točno ob 10. uri dopoldne. Tovariši, udeležite se zborovanja polnoštevilno! Na zborovanju se vam obelodani od ministrstva financ v Beogradu redigirani projekt našega novega pravilnika.

Vsi slušatelji ljubljanske univerze, ki jih podpira »Podporno društvo jugoslovanskih akademikov v Ljubljani,« morajo predložiti do 15. maja t. l. kolokvijska spričevala omenjenemu društvu. Odbor.

Požar v Spodnjih Radvanjah. Včeraj dopoldan je izbruhnil nenadoma požar pri posestniku Ivanu Rottnerju v Spodnjih Radvanjah št. 36. Pogorelo je gospodarsko poslopje ter hlev in to popolnoma, zgorela je tudi vsa krma. Na lice mesta so pohitele požarne brambe iz Maribora, Radvanj in Pekrah ter oddelek vojaštva pod vodstvom nekega nadporočnika.

Družinske nakupovalne karte in kolkovanje. V času do 1. maja t. l. se morajo predložiti izdane družinske nakupovalne karte pri krušni izdaji v svrho kolkovanja in sicer dopoldne med 8. in 12. uro; popoldne med 14. in 18. uro. Priporoča se predložiti po hišah urejene nakupovalne karte z domačimi polami vred in sicer: Graško predmestje dne 24. in 26, notranje mesto in Koroško predmestje dne 27. in 28, Magdalensko predmestje dne 29. in 30. aprila. Od 1. maja t. l. naprej so nekolkovane nakupovalne karte neveljavne; na nekolkovane karte se ne smejo izdati nikaka živila, dotične se bodo v slučaju prestopka konfiscirale in nima imejitelj iste pravice do nove karte.

Po izgredih v Bologni. Iz Bolonje javljajo, da je bil po zadnjih izgredih v provinciji prefekt D' Adamo odstavljen in premeščen.

Stavka pristaniških delavcev v Jakinu. Iz Jakina (Ancona) poročajo, da se nadaljuje stavka pristaniških delavcev, ker vlada ni skrbela za izboljšanje razmer.

Agrarno gibanje v Italiji. Zadnji italijanski ministrski svet se je bavil z notranjimi vprašanji, zlasti z agrarnim gibanjem v raznih pokrajinah, ki zavzema čimdalje resnejši značaj.

„Mariborsko žensko društvo“ priredi jutri zvečer ob 18. uri predavanje o srbski ženi v srbski literaturi. Predava srbski pisatelj Vaso Stojić.

Wilson v ministrskemu svetu. Italijanski listi poročajo iz Washingtona, da je

predsednik Wilson prvič po svoji bolezni predsedoval ministrskemu svetu dne 15. aprila. Wilson je bil iskreno sprejet od članov kabineta.

Laška armada. V bližnjih dneh se bo pričela po nalogi kraljevega dekreta reorganizacija italijanske vojske. Nova italijanska armada bo štela samo 10 armadnih zborov z mirovnim stanjem 150.000 mož. Službeni čas bo trajal 8 mesecev, za one pa, ki imajo gotovo izobrazbo le 6 mesecev. Kavalerija bo zmanjšana na polovico.

Borzno poročilo. Zagreb 20. aprila: (Devize.) Berlin 275—279, Italija 775—820, Newyork 1075—1100, Praga 240—244, Švica 2950—3075, Dunaj 71—72. Valute: ameriški dolarji: 14 500—14.800, avstrijske krone 68—69, bolgarski levi 200—210, carski rublji 197—200, 20-kronski zlat 580, francoski franki 1095—1120, napoleondorji 575—580, nemške marke 260—267, romunski leji 275—278, italijanske lire 720—760, turske lire v zlatu 600—605.

Zadnje vesti.

Italijani zasedejo naše železnice?

LDU Trst, 21. aprila. V mestu se trdovratno vzdržujejo vesti, da nameravajo Italijani zasesti železniško progo Logatec—Zidani most—Špilje, da tako vzpostavijo železniški promet z Nemško Avstrijo. Preko Nabrežine se je v smeri proti Logatcu odpeljalo že več vojaških vlakov.

LDU Vrhnika, 21. aprila. Potniki, ki prihajajo čez demarkacijsko črto, izpovedujejo, da je v Logatcu in okolici vse polno italijanskega vojaštva.

Dunaj, 22. aprila. (Izvirno.) Po poročilih iz San Rema je italijanska vlada vprašala Vrhovni svet za mnenje v vprašanju zasedbe jugoslovenskih železnic po Italiji.

Split, 21. aprila. Iz Rima poročajo, da italijanski vladni krogi napeto zasledujejo razvoj notranjih dogodkov v Jugoslaviji. Pričakujejo, da bo v Jugoslaviji izbruhnila generalna stavka. Ker je vsled stavke pretrgana zveza Italije z drugimi državami, ki so navezane na promet skozi Jugoslavijo, pripravljajo merodajni krogi v Rimu korake, da se promet s temi državami skozi Jugoslavijo zopet vzpostavi.

Železničarska stavka.

LDU Ljubljana, 22. aprila. Ministrski svet je zavzel stališče, da se s stavkajočimi železničarji ne vodijo pogajanja, dokler se ne povrnejo na delo. Položaj je še vedno napet. Jutri konča rok za militarizacijo železnic. Ministrstvo za promet je predalo vso nadaljnjo akcijo vojnemu ministrstvu.

LDU Beograd, 21. aprila. Ministrstvo za promet objavlja: Na progi Negotin-Zaječar-Paračin se vrši redni železniški promet. Na ostalih progah beograjskega ravnateljstva pa le delni. Na podrinski in kneževački okrožni progi ter na lički železnici prožni čuvaji niso stavkali, ostali nameščenci, ki stavkajo, se dnevno povračajo na delo. Na železnicah v Sloveniji traja stavka dalje, toda člani Zveze jugoslovanskih železničarjev in Prometna zveza se vračajo na delo. Na progah železniškega ravnateljstva v Sobotici ter na železničas v Bosni in Hercegovini se promet vrši redno. Tuji elementi med železničarji agitirajo za to, da se sedanje razmere izkoristijo za preobrat. Poedini železničarji se vračajo na delo kljub grožnjam svojih stavkajočih tovarišev, da ne smejo vršiti službe.

LDU Beograd, 21. aprila. Ministrstvo za promet objavlja: Tekom današnjega dne je dospel semkaj po en vlak iz Niša in Vinkovcev; odpravljen pa je bil po en vlak v Niš, Sobotico in Vinkovce.

LDU Beograd, 21. aprila. Ministrstvo za promet objavlja: Pod naslovom »Potek železničarske stavke« so »Radničke novine« v svoji 95. številki z dne 21. t. m. prinesle vest, da so stavkajoči v Mladenovcu pretepli železničarja, ki je vsled tega čez nekoliko ur umrl. Ministrstvo za promet najkategoričneje dementira to vest in jo označuje kot neistinito.

LDU Ljubljana, 22. aprila. »Slovenec« poroča iz Beograda z dne 21. t. m.: Nacionalni elementi pojmujejo železničarsko stavko kot odkrito borbo proti državi naperjenega gibanja. V Bački, Banatu in Baranji ter v Bosni in Hercegovini promet funkcijonira. Položaj je zaradi dogodkov v Sobotici in zaradi mobilizacije admirala Horthya zelo poostren. Sedaj vlada ne more prevzeti odgovornosti za bodočnost brez posebnih jamstev s strani krone.

Ljubljana, 22. aprila. (Izvirno). Na dolenjskih in gorenjskih progah je narodno železničarstvo vzpostavilo delen promet.

Deželna vlada je odtegnila prehrano stavkujočim.

LDU Ljubljana, 21. aprila. Deželna vlada je sklenila na predlog odseka za prehrano, da se stavkajočim železničarjem ustavi dobava živil iz aprovizacijskih zalog. Odsek za prehrano mora skrbeti, da porabi svoje itak pičle količine živil predvsem za tisto prebivalstvo, ki dela. Nikakor ne gre, da bi se podpirali v enaki meri tisti, ki s svojim ravnanjem najbolj ogrožajo vso prehrano. Dovoz živil je zastal in deželna vlada je smatrala, da je nujno potreben ukrep, s katerim se preskrba delavnega ljudstva kar najbolj zajamči. Odtod ta varnostna odredba.

Jadransko vprašanje v resnici že rešeno.

LDU Amsterdam, 21. aprila. Poročevalec lista „Westminster Gazzete" v San Remu javlja, da je jadransko vprašanje v resnici že rešeno. Italijanska in jugoslovenska vlada sta baje že dosegli sporazum. Isti poročevalec javlja o turški mirovni pogodbi, da se bo turška država zelo zmanjšala, ker se ji vzame Sirija, Palestina, Arabija, Mezopotamija, Armenija, Tracija in Smirna. Zaledje Adane postane francoska, zaledje Adalije pa italijanska zona. Turčija izgubi polovico svojih podanikov in bo štela približno 9 milijonov mohamedancev in 2 milijona kristijanov.

LDU Beograd, 21. aprila. Iz Pariza poročajo, da namerava italijanski ministrski predsednik Nitti predlagati mirovni konferenci rešitev jadranskega in reškega vprašanja. Dvomljivo je, ali bo imela konferenca dovolj časa za razmotrivanje te zadeve.

Komunist Žorga pobegnil.

Ljubljani, 22. aprila. (Izvirno.) Tukajšnja policija je aretirala več komunističnih voditeljev, glavar komunistov, Žorga, pa je pravočasno pobegnil. Kam, se še ne ve.

Položaj vlade.

Odklonjene mahinacije Protićeve vlade

LDU Ljubljana, 22. aprila. »Slovenec« poroča iz Beograda z dne 21. t. m.: Regent je danes odgovoril na znani Protićev memorandum od sobote. V političnih krogih se govori, da je regent zahtevo vlade odklonil. Vlada je namreč zahtevala pooblastila, da sme parlament odgoditi oziroma razpustiti ter na podlagi naredbe objaviti volilni red in izvesti volitve. Drugi predlog je bil, da-li regent dovoli znižati naredbenim potom kvorum in na ta način omogočiti parlamentarno delo. Regent ni pristal niti na eno niti na drugo, vendar pa demisije doslej še ni sprejel.

Pred koncentracijsko vlado.

LDU Beograd, 21. aprila. Danes je bil pozvan na dvor bivši ministrski predsednik dr. Ljuba Davidović. Regent Aleksander se je dalje časa razgovarjal ž njim. V ministrskih krogih se zatrjuje, da se vsled tega pričakuje sestava močne koncetraeijske vlade.

Ljubljana, 22. aprila. »Slovenec« poroča iz Beograda z dne 21. aprila: Vsi politični krogi se zavzemajo za koncentracijsko vlado. Ako ne bi uspela medstrankarska pogajanja, bi imelo priti do nevtralne vlade. Ker bi v tem primeru padla največja odgovornost na krono, bi se mogla nevtralna vlada vzdržati le kratek čas ter bi služila kot prehod k parlamentarni koncentracijski vladi.

Različne vesti o vladi.

LDU Ljubljana, 22. aprila. »Slovenec« poroča iz Beograda z dne 21. t. m.: Politični položaj se da v kratkem očrtati nastopno: Mladi demokratje naglašajo, da jim je uspelo, razbiti parlamentarno zajednico in da so pridobili zase Trifkoviča, dr. Šurmina, Krnica in Nesto Petrovića. V vladnih vrstah vlada prepričanje da se na te glasove ne more polagati nobene važnosti. Vlada je nastala iz parlamenta (?) ter bo skrbela, da bo tudi v bodoče imela v parlamentu večino in kvorum. Ako se to ne bo doseglo, se bo potem zahtevala nova politična orientacija.

Ministrski svet o notranjem položaju.

LDU Ljubljana, 22. aprila. „Slovenec" poroča iz Beograda z dne 21. t. m.: Danes se je sestal ministrski svet k posvetovanju, da razpravlja o važnih korakih vlade v neposredni bodočnosti z ozirom na notranji položaj v državi.

Pripravljanje ustave.

LDU Ljubljana, 22. aprila. „Slovenec" poroča iz Beograda z dne 21. t. m.: Na načrtu državne ustave delajo naši prvi pravni strokovnjaki Jovanović, dr. Vošnjak i. dr. Kakor doznava naš dopisnik, so razen dr. Smodlake vsi strokovnjaki dovršili svoje delo. Kar se je doslej objavilo o načrtu ustave, je izvleček iz predlogov Stojana Protića, ki je to predložil kot svoje osebno politično naziranje. Skoro se bo videlo, v koliko se razlikujejo mnenja naših pravnikov in politikov glede ustave.

Madžari pripravljali vstajo v Banatu.

Ljubljana, 22. aprila. Današnji „Slovenec" poroča iz Subotice: Včeraj je došlo do krvavih spopadov med orožniki in madžarskimi nacionalisti, ki so poizkušali povzročiti vstajo. Madžarski nacionalisti, ki dobivajo podporo tudi z onstran naših mej, so poizkušali izkoristiti nezadovoljstvo, ki so ga širili komunisti zadnje dni ter so nastopili aktivno. Došlo je do krvavega spopada. Kolikor je do doslej znano, da so bili pri tem spopadu usmrčene tri osebe, 15 pa ranjenih. Dogodki v Sobotici bodo v splošnem vplivali na nadaljnji razvoj. Država ne bo dovoljevala, da bi pod krinko komunizma nacionalni elementi, ki so nasprotni in sovražni razpoloženju naše države, razvijali naši državi škodljivo in opasno propagando.

Plauenski boljševik Hölz aretiran.

DKU Marienbad, 20. aprila. Tukaj so aretirali plauenskega boljševika Hölza ter ga izročili sodišču v Hebu.

DKU Berlin, 21. aprila. »Berliner Tageblatt« poroča iz Dresdena: Aretirani boljševik Hölz je po aretaciji poskušal uničiti neko položnico glasečo se na 245.000 mark uloženih pri neki bavarski banki na ime nekega Schmieda. Hölz je imel v obleki ušitih za 1,500.000 mark in briljantov.

Gospodarstvo.

Anglo-avstrijska banka. Anglo-avstrijska banka sklicuje izredno glavno skupščino, katera naj pooblasti generalni svet, da sme sukcesivno v več tranšah, potom izdaje 625.000 novih nominalnih delnic à 240 K zvišati dosedanjo glavnico od 150 do 300 milijonov. Čas posameznih tranš, kakor tudi vse potrebne modalitete naj bi določil istotako generalni svet sam potom pooblastila. Zvišanje delniške glavnice temelji v silnem povišanju blagovnih cen ter velikih plač, sorazmerno z zahtevki komercijelnih in industrijelnih strank, radi financiranja dobave živil in surovin ter v veliki potrebi kreditov, ki jih potrebujeta država in občinska uprava. Vsi ti momenti zahtevajo vedno krepkejšega sodelovanja banke, kar ji je vsled mnogih podružnic v različnih novih narodnostnih državah še težje izvesti. Sicer se namerava poslužiti tega pooblastila že tekočo pomlad, vendar pa se bo poprej ponudilo prvo tranšo akcijonarjem, dočim ostane izdaja ostalega dela zaenkrat, vsled še nedovršenih pogajanj z inozemskimi skupinami, pridržana za poznejši čas. Vsled dosege pravice glasovanja pri izredni generalni skupščini se položijo akcije lahko pri centrali, ali pa pri kaki drugi njeni podružnici.

Razne vesti.

Narobe svet. Šaljiv dokaz, kako je danes vse narobe, nam nudi ta-le sličica: Na poziv državnega višjega pravdnika so obiskali graški porotniki kaznilnico v Karlau, kjer je prostora za 1000 kaznjencev, in kjer je danes 700 »rejencev.« Za te velezaslužne člane človeške družbe je jako dobro preskrbljeno. Vsak zdrav kaznjenec dobi na dan 480 g kruha, večkrat na teden meso z zelenjavo, ob nedeljah vselej dobro juho, govedino z zelenjavo ali zeljem, bolniki pa ne dobe zelja, ampak peso in rižev kopnjak. Po zdravniškem predpisu dobe bolehni, katerih je vsled tako dobrih prehranjevalnih razmer samo 23 po potrebi še mleka, jajca, mesa od domačih zajcev in belega kruha.— Pošteni avstrijski državljani trpe lakoto, saj dobe na teden samo kilogram kruha, 15 dkg mesa za dva ali tri tedne, mleka nič, mesa od domačih zajcev pa drugi nič. In vse to morajo po velikem iskanju in povpraševanju še presneto drago plačati. Stavimo, da je marsikateri porotnik odhajal s tihim vzdihom in srčno željo, da bi prišel v imenovani idealni zavod, kjer bi vsekako kmalu okrepil svoje zdravje.

Slavna angleška pisateljica Humphy Ward, je umrla v Londonu. Bila je ena najboljših dramatičnih pisateljev. Njena drama »Eleanor« in »Agatha« je dosegla velik uspeh. Napisala je tudi celo vrsto romanov, katere na Angleškem močno bero.

Pes — častno pokopan. Da so igrali v zadnji svetovni vojni včasih tudi psi precejšnjo vlogo, nam priča Ohl Jack, pes 38. angleškega pešpolka, ki je bil v Londonu častno pokopan. Ta znameniti pes se je udeležil vojne v Franciji, kjer je rešil na stotine ranjencev gotove smrti. Ko je pozneje poginil v Londonu, so ga vojaki z veliko častjo pokopali pod nekim hrastom. Sam polkovnik se je udeležil pogreba in se spominjal zaslug zveste živali. Nato so zadoneli bobni in iz 12 pušk je počila salva, kot zadnja čast slavnemu psu. Na pogrebu so začeli vojaki takoj nabirati denar, da postavijo psu-junaku nagrobni spomenik.

Slov. mestno gledališče.

Repertoar tekočega tedna:

V četrtek 22.: »Sappho«. Ab. B—37.
V soboto 24.: »Moč teme«. Ab. B—38.
V nedeljo 25.: »Protekcija«. Izven abon.
V torek 27.: »Španska muha«. Ab. A—37.

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Mala oznanila.

Proda se mala hiša s kuhinjo, gorico, malim vrtom in malo dolgo njivo. Poizve se v upravništvu.

Prevzetje restavracije!

Naznanjam cenjen. občinstvu, da sem prevzel s 1. aprilom t. l.

restavracijo

„Narodni dom“

in prosim za obilen obisk. Prevzamem tudi abonente à 20 K.

Se priporočam najtopleje

258 **Hinko Kosič,** restavrater.

Trgovina z mešanim blagom

A. Vertnik

Maribor, Sodna ulica št. 17

sprejema naročila na drva in les, ter ga dostavlja tudi na dom.

279 3—2

Restavracija na južnem kolodvoru v Mariboru

se priporoča potujočemu občinstvu.

Priznano izborna kuhinja.
Pristna vina in sveže pivo.

Fr. Stickler.

Inserati v našem listu imajo največji uspeh!

Spedicijski oddelek:

Prevažanje vsakovrstnega blaga na mariborskem trgu, špedicija vseh vrst, zacarinanja, prevoz z nabiralnimi vozovi na vse strani, selitve s patentiranimi vozovi, vskladiščenja raznega blaga in pohištva.

Največje domače podjetje v Jugoslaviji!

„Balkan“

Trgovska, špedicijska in komisijska delniška družba

o MARIBOR o

Pisarna: Cankarjeva ulica štv. 1

Telefon interurb. 375

Redne zveze z največjimi tu- in inozemskimi tvrdkami.

Blagovni oddelek:

Prodaja vsakovrstnega blaga na debelo, import ter eksport, prekmorska kupčija.

Komisija:

Prevzame se vseh vrst blago v prodajo.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Mariboru

CENTRALA V LJUBLJANI

Delnic. glavnica z rezervn. zakladi okrog 50 mil. kron — Delnic. glavnica z rezervn. zakladi okrog 50 mil. kron

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju, ekspozitura Ptuj.

Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3 odstotkov brez odpovedi, proti trimesečni odpovedi s 3 in četrt odstotkov čistih.
Kupuje in prodaja devize, valute, vrednostne papirje itd., eskontira menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive.
Daje trgovske kredite pod ugodnimi pogoji in predujme na vrednostne papirje in blago.
Izvršuje vse bančne transakcije.